

מי את ארץ ישראל?

עיון בפרשת השבוע על פי ה"כ"ל יקר

יתרון והעדפה כמה שנראה לעין באר"י על כל שאר הארצות שבעולם, ואלה מתימרים בשירתם על כל מה שנראה לעין ושוללים את כל ההזיונות הנעלמים, ושניהם כאחד אינם אלא מכזבים וטח עיניהם מראות, הללו לא ידעו מהזיון הרוח והללו לא ידעו מראית העין, והם המעכבים את הטובה מלבוא לעולם, ולמרות מה שהם יושבים בארץ – ספוגי הגלות והחשך המה ובל יראו אור, כי אין רוח בלא גוף ואין גוף בלא רוח, ודוקא שניהם כאחד בונים את בית ישראל.

4. אורות עמ' ט'; אורות ארץ ישראל, א'

ארץ ישראל איננה דבר חיצוני, קנין חיצוני לאומה, רק בתור אמצעי למטרה של ההתאגדות הכללית והחזקת קיומה החמרי או אפילו הרוחני. ארץ ישראל היא חטיבה עצמותית קשורה בקשר חיים עם האומה, חבוקה בסגולות פנימיות עם מציאותה. ומתוך כך אי אפשר לעמוד על התוכן של סגולת קדושת ארץ ישראל, ולהוציא לפועל את עומק חבתה, בשום השכלה רציונלית אנושית כי אם בדוח ד' אשר על האומה בכללה, בהטבעה הטבעית הרוחנית אשר בנשמת ישראל, שהיא ששולחת את קויה בצבעים טבעיים בכל הארצות של ההרגשה הבריאה, ומזרחת היא את זריחתה העליונה על פי אותה המדה של רוח הקדושה העליונה, הממלאת חיים ונעם עליון את לבב קדושי הרעיון ועמוקי המחשבה הישראלית. המחשבה על דבר ארץ ישראל, שהיא רק ערך חיצוני כדי העמדת אגודת האומה, אפילו כשהיא באה כדי לבצר על ידה את הרעיון היהודתי בגולה, כדי לשמור את צביונו ולאמץ את האמונה והיראה והחזק של המצות המעשיות בצורה הגונה, אין לה הפרי הראוי לקיום, כי היסוד הזה הוא רעוע בערך איתן הקודש של ארץ ישראל. האמוץ האמתי של רעיון היהדות בגולה בא יבא רק מצד עמק שקועו בארץ ישראל, ומתקות ארץ ישראל יקבל תמיד את כל תכונותיו העצמיות. צפית ישועה היא כח המעמיד של היהדות הגלותית, והיהדות של ארץ ישראל היא הישועה עצמה.

שלימות אמר לך אתננה ולזרעך עד עולם כי שלימות רוחני זה לא ימוש לעולם. ואח"כ אמר כנגד השלימות הגשמי הנקנה לו בארץ והיינו סתם נחלת שדה וזכרם, וסתם קרקע אינה נקנית כי אם בחזקה גמורה מכי דיש אמצרי, אמר קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ולא הזכיר לזרעו עד עולם כי הארץ נתנה לישראל על תנאי אם ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו:

3. ממעייני הישועה עמ' רל"ה-רל"ו; ארץ ישראל שבחזון והנלית לעין

ההסתכלות הרזית יודעת היטב כי כל מה שנגלה לעין אינו אלא הקצה האחרון שבמעלה, ואילו מה שלא נגלה לעין-בשר הוא הרבה יותר מזה לאין שיעור וגבול, והוא כפל כפלים לתושיה וברכה. ומאחר שכל מה שלא נתבשם בעולם הזה, נשאר בצביון קדשו כמו שהוא במרומים, – לכן כל אלו אשר קרבת אלקים יחפצו וזכו להביט על כל דבר ודבר בהסתכלות רזית, ראויים המה שתצלה עליהם רוח השיר מלמעלה, שהיא כלה אמת, קדש קדשים לה', ומתוך זה מתעלה גם החלק שנתגשם בעולם העשיה ונראה לעין בשר, ואף הוא נחלץ מהומריותו ונשמיותו, והיה גם הוא קדש לה'. בחינה זאת מתגלמת בעיקר ביחס לארץ ישראל, ארץ הנבואה, כל מי שרוח הסוד אופפת אותו ומרחפת עליו, חש ומרגיש בנשגבות ערכה של ארץ ישראל, וכי הגויל – שהוא החלק הנסתר שבה – המקיף את האותיות – גדול הרבה לאין שיעור וערך מן האותיות עצמן. וכאשר מתעוררים בלחט קדש לדעת ולהשיג את החלק הנעלם שמקופל בגויל וגומרים עליו את ההלל, הרי אז גם הגלויים המתגלים באותיות מתנערים מעפרם וקמים ונצבים להיות מנצחים בהוד קדושתם ותפארתם, ומלאה הארץ דעה את ה' להשרות רוח נבואה על כל העם היושב בה, וכל עין מזדככת ומתעלה, וגם מה שנעלם מועיני בשר אף הוא נראה עין בעין, "כי עין בעין יראו כשבו ה' ציון".

הפרצים השונים שבאומה הישראלית המפרידים בין בחינת ארץ ישראל הנראית בחזון לבין בחינת ארץ ישראל הנראית לעין, הם הגורמים לכל האסונות הרוחניים שנתגלעו בעקבתא דמשיחא.

אלה מתימרים בחזיונם על דבר הרוחניות המפליאה של הארץ ומכבילים כלאחר יד את כל מה שנראה לעין, באמנם שאין שום

1. ספר בראשית פרק יג

(יד) וַיְהִי־הָאָמֵר אֶל אַבְרָם אֲזוּרֵי הַפָּרָד לֹטֵ מַעֲמֹו שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה שָׂם עֹפְנָה וְנִגְבְּהָ וְקַדְמֶיהָ וַיְמַה: (טו) כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה רֹאֵה לָךְ אֲתִנֶּנֶה וְלִזְרַעְךָ עַד עוֹלָם: (טז) וְשִׁמְתִּי אֵת זְרַעְךָ כְּעַפְרַי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יִכְלֹ אִישׁ לְמַנּוֹת אֵת עַפְרַי הָאָרֶץ אִם זְרַעְךָ יִמְנֶה: (יז) קוֹם הֲתִתֶּנְךָ בְּאָרֶץ לְאֶרְכָּה וְלִרְחוּבָה כִּי לָךְ אֲתִנֶּנֶה:

2. כלי יקר בראשית י"ג, י"ז

והקרוב אלי לומר בכל זה, שהקנה הקב"ה אל אברהם את הארץ לקנות שמה שני מיני תועלת, האחד, רוחני והוא נקנה בראיה לבד. ואחר, גופני והוא נקנה מכי דיש אמצרי. הרוחני הוא, כי שם מקום מקדש של מטה מכוון כנגד בהמ"ק של מעלה, ושם פעל ה' מכוון לשבתו יתברך, ושם חביון עוזו יתברך, וכל המסתכל במקום הקדוש ההוא מיד נתלבש רוח טהרה וקדושה ומלך עליון ביופיו ית' תחזינה עיניו ובראיה לחוד סגי לאדם לקנות השלימות ההוא במקום אשר קרא לו אברהם (בראשית כב יד) ה' יראה, וקרי בה יראה היו"ד בחיריק ויראה היו"ד בציר"י, כי כדרך שבא לראות כן בא ליראות, כי מיד בבואו שמה כשם שהשכינה רואה אותו כך הוא רואה פני השכינה ומיד נעשה מושפע ומואצל ודבק בזיו שכינתו יתברך מעין עוה"ב, כי גם שם הצדיקים יושבים ונהנים מזיו שכינתו יתברך. ולא בכל מקום בארץ האדם זוכה לשלימות זה כי אם במקום הנקרא ה' יראה והוא הר המוריה ובית אל, ... על כן נאמר כאן לאברהם שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם. הורה באצבע ששלימות זה הרוחני הנקנה לו בראיה לחוד לא נקנה לו כ"א מן המקום אשר הוא עומד בו והיינו בית אל. ...

ותועלת רוחני זה לא יסיר מזרעו עד עולם, כי אף בזמן שבי"ה שלמטה אינו בבנינו מ"מ הבה"מ שלמעלה המכוון נגדו נצחי לא יסור לעולם ובכל זמן יורד ממנו השפע על זרע אברהם המקודש, ומטעם זה שלמים וכן רבים נכספה נפשם לעמוד במקום הקדוש ההוא כי רצו את אבניה וגו'. וכנגד תועלת רוחני זה אמר הקב"ה שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם ר"ל מן המקום הקדוש אשר אתה עומד בו כי בו תקנה השלימות הרוחנית ותזכה לראות פני השכינה, ועל אותו